

УЛОГАТА НА ИНТЕРПОЛ ВО СПРЕЧУВАЊЕТО НА НЕДОЗВОЛЕНАТА ТРГОВИЈА СО КУЛТУРНИ ДОБРА

Меѓународната Криминалистичка Полициска организација, ICPO - Interpol, е организација со 182 држави членки, од сите региони во светот. Активностите на Интерпол се насочени кон борбата против интернационалниот криминал и неговата цел е воспоставување и одржување на соработката помеѓу полициските служби ширум целот свет. Уставот на Интерпол забранува интервенирање на оваа организација во случаи кои имаат религиозна, расна, политичка и воена природа.

Со цел да се спротивстави на незаконската трговија со културни богатства, да ја подобри меѓународната соработка на ова поле и да го спречи овој вид на криминал, Интерпол блиску соработува со релевантните меѓународни организации како ICOM, UNESCO и UNIDROIT почитувајќи ги одредбите од Конвенцијата на UNESCO од 14 Ноември 1970 година за забрана и превенцијата на нелегален извоз, увоз и пренесување на сопственоста на културно богатство и Конвенцијата на UNIDROIT од 24 Јуни 1995 за укрдени и нелегално експортирани културни објекти.

Република Македонија е членка на Интерпол од 1993 година и преку своето Национално Централно Биро на Интерпол со седиште во МВР во Скопје активно делува во борбата против сите видови на криминал на меѓународно ниво, а воедно работи и со случаи поврзани со нелегална трговија со уметнички дела и археолошки предмети. Улогата на едно Национално Биро на Интерпол во вакви случаи е распишување на меѓународна објава по украдените археолошки и уметнички предмети на територијата на Република Македонија по основ на барање од националните полициски органи или, од друга страна, по добиено барање од друга членка на Интерпол, на чија територија била извршена кражбата, ги известува националните полициски органи за распишани странски меѓународни објави по украдени уметнички и археолошки предмети. Постапката за распишување на меѓународна објава преку каналите на Интерпол е следната:

1. Оној кој прв ќе ја забележи кражбата на одреден локалитет ја известува локалната полиција и треба да направи се за да ја помогне истрагата. На пример, да ја остави сцената каде криминалот е извршен онака како што е во моментот кога кражата првпат е откриена, бидејќи и најмал детал може да биде многу важен.
2. Потребно е да се идентифицира украдениот предмет. Најбитен услов за заштита на уметнички, културни и археолошки предмети од кражба и зголемување

на веројатноста за нивно пронаоѓање во случај на кражба е нивно идентифицирање. Потребно е да се направат фотографии од сите вредни предмети, како и уредна документација со нивен детален опис кои во случај на кражба ќе бидат од голема важност за споредување во текот на истрагата.

3. Националната полиција го пријавува случајот во Интепрол. Имено, секоја земја членка на Интепрол има Национално Централно Биро на Интерпол (НЦБ). Врз основа на барањето од националната полиција и според идентификационите податоци за украдениот предмет, НЦБ-то распишува стандардизирана меѓународна објава по истиот преку комуникацискиот систем на Интерпол, И-24/7. При тоа оваа информација влегува во централната АСФ база на украдени уметнички и археолошки предмети која е дел од глобалниот информациски систем на Интерпол во Генералниот Секретаријат во Лион. На овој начин оваа информација станува достапна за секоја земја членка на Интерпол.

Интерпол на секои 2 месеци издава компакт дискови со податоци за украдени уметнички, археолошки, антички и други предмети со голема вредност и значење, кои содржат моќен механизам за пребарување на овие податоци по различни основи. Комплетот се состои од 2 компакт диска кои содржат податоци за различен тип на објекти. На првиот диск се сместени информации за икони, слики, цртежи, мозаици, емаил, теписи, таписерии, гравури, додека на вториот диск може да се најдат податоци за статуи, предмети со религиозна тематика, мебел, часовници, музички инструменти. Овие CD – а се доставуваат на редовна основа до секое НЦБ на секо и 2 месеци при што стануваат достапни и за другите релевантни национални субјекти кои се занимаваат со оваа област.

Со CD – ата на Интерпол ќе можете да ги проверите објектите кои се продаваат пред да се изврши продажбата и некој да биде оштетен. Тие се наменети за професионалци од областа на културата и уметноста, полициски и царински служби и овозможуваат извршување на најразлични проверки во Интерпол базата на украдени уметнички и културни предмети.

Со цел да се олеснат пребарувањата при проверки поврзани со сомнителни трансакции, овие CD – а овозможуваат добивање на комплетна прецизна листа на украдени предмети како и ефикасен механизам за пребарување кој дава брз пристап до официјални и контролирани, веродостојни информации. Кога еднаш сте направиле едно пребарување во кое сте вметнале некои, за вас интересни и потребни класификации по кои сте ги пребарувале објектите на CD – то, истото пребарување можете да го зачувате и повторно да го користите во иднина со што ќе добиете побрзо пребарување и ќе избегнете губење на време за повторно бирање на класификациите кои ве интересираат. На овие CD – а може да се најдат 45 икони украдени на територијата на Република Македонија. За секој објект постои посебна форма со детален опис на украдениот објект како и податоци за местото и времето на кражбата со цел да се добие максимална количина на корисни информации при пребарувањето. Апликацијата за пребарување од CD – ата, која ја инсталирате локално на вашиот компјутер, овозможува да вметнете свои коментари и забелешки за конкретен објект за ваша интерна потреба.

Интепрол издава и постери со најбараните уметнички дела со голема вредност и значење.

Земјите членки на Интерпол за размена на информации, користење на разновидни Интерпол веб сервиси и пристап до централните податочни бази го користат комуникацискиот систем на Интерпол, наречен И-24/7. Секој авторизиран ко-

рисник на овој систем има директен пристап до системот преку таканаречениот Инсист портал (Insyst portal), за чие користење мораат да поседуваат соодветни автентикациони податоци кои им ги доделува Националниот офицер за сигурност на И-24/7 системот од НЦБ-то. На овој портал може да се најдат најразновидни информации меѓу кои и за крадени уметнички дела каде имате пристап до разновидни податоци поврзани со делувањето на оваа организација на полето на овој тип на криминал, извештаи, препораки и заклучоци од одржани конференции, свежи податоци за украдени предмети и нивно пронаоѓање.

Покрај ова од овој портал имате пристап до централната АСФ база на Интерпол на украдени уметнички предмети каде преку формата за пребарување можете директно да пребарувате по постојните податоци во базата, по различни основи.

Нашето НЦБ има работено на повеќе случаи на полето на недозволената трговија со уметнички дела, културни и археолошки предмети при што можеме да ги издвоиме како најинтересни следните три случаи:

1. Случај на заплена на археолошки предмети на 30.03.2005 година од страна на словенечките полициски и царински служби на граничниот премин Обрежје, помеѓу Хрватска и Словенија. Овие предмети биле проценети од страна на Националниот музеј во Љубљана според кој тие потекнуваат од археолошки локалитети во Република Македонија и датираат од периодот од 9-тиот до 3-тиот век пред н.е.

2. Кражба на 4 икони, изработени од Дичо Зограф, од Манастирот Св.Богородица – Кумановско на 01.04.2004. При извршениот увид во манастирот од стана на претставници од МВР и парохискиот свештеник установено е дека според регистрот на иконите недостасуваат уште 6 икони кои најверојатно биле украдени пред 2002 година.

3. Случај за украдени икони со Богородица, Исус Христос,

Св. Данаил и Св. Ѓорѓи во 2002 год. во црквата Св. Богородица во село Дабниште - Кавадарци. Заради недоволно добриот квалитет на фотографиите на украдените икони, од 6 икони само 4 се вметнати во АСФ базата на украдени уметнички дела.

НЦБ Интерпол Скопје многу често се соочува со овој проблем, заради тоа што некои од фотографиите од иконите кои се направени при регистрација на истите се со недоволно добар квалитет во однос на стандардите кои ги пропишува Интерпол за оваа област со цел зголемување на шансите предметот да биде препознаен и вратен. Затоа надлежните служби во Генералниот Секретаријат на Интерпол одбиваат да ги внесат украдените предмети во базата ако не располагаме со квалитетна фотографија и детален опис на истите.